

**η επιχείρηση πολεμικής ανασυγκρότησης του «Έθνους»
στην Ελλάδα της καπιταλιστικής επιτάχυνσης**

Μέχρι σήμερα, ολόκληρη η ανθρώπινη ιστορία δεν ήταν παρά μια διαρκής κι αιματηρή θυσία εκατομμυρίων ταλαίπωρων ανθρώπινων υπάρξεων, προς τιμήν κάποιας αμείλικτης αφαίρεσης – Θεός, πατρίδα, δύναμη του Κράτους, εθνική τιμή, ιστορικά δικαιώματα, νομικά δικαιώματα, πολιτική ελευθερία, δημόσια ευημερία.

Όταν όμως ακούτε κάποιον αρχηγό Κράτους να μιλάει για το Θεό [...], να είστε βέβαιοι ότι ετοιμάζεται να κουρέψει, για μιαν ακόμα φορά, το λαό-κοπάδι του.

Μιχαήλ Μπακούνιν

Ο Γ. Παπανδρέου ο Β' ήταν πολύ κουλ και φιλελεύθερος -πόσο δεν του πήγαινε, κοτζάμ προέδρου της Σοσιαλιστικής Διεθνούς και «αντιεξουσιαστή στην εξουσία», η στρατιωτικού τύπου εξαγγελία στο ακριτικό Καστελλόριζο!- και ο Λ. Παπαδήμος πολύ τεχνοκράτης και εξόφθαλμα άνθρωπος των τραπεζών για να οδηγήσουν τη χώρα στη νέα εποχή. Ο δε Β. Βενιζέλος, λόγω της αλαζονείας και του μεγαλοϊδεατισμού του, δεν ήταν και πολύ αγαπητός στο «λαό», πασοκικό και μη. Για τη μεταβατική περίοδο της Έκτακτης Ανάγκης και των αυταρχικών εκτροπών, το Κόμμα της Τάξης και οι μηχανές του Θεάματος χρειάζονταν μια ηγετική φιγούρα διαφορετικού τύπου: άντρα καταρχάς, νεοφιλελεύθερο και ευρωπαϊστή, αλλά ταυτόχρονα θρήσκο και ιδεολόγο (με ισχυρές δόσεις εθνικισμού και αντικομμουνισμού), με «λαϊκό» προφίλ μα όχι «λαϊκιστή», αγαπητό στα συντηρητικά στρώματα της ελληνικής κοινωνίας· και επιπλέον, στιβαρό και ντεσιζιονιστή, με ερείσματα στο βαθύ κράτος και την κρατική γραφειοκρατία, και ειδικά στην Αστυνομία, το Στρατό, τη Δικαιοσύνη, την ΕΥΠ και την Εκκλησία. Μόνο ένας τέτοιος ηγέτης και μια τέτοια ηγετική αναπαράσταση θα μπορούσαν να ισορροπήσουν στο τεντωμένο σχοινί και να επιβάλλουν δια πυρός και σιδήρου την τόσο απαραίτητη για το καθεστώς σταθερότητα με τις λιγότερες δυνατές απώλειες. Το καθεστώς, ιδίως το ευρωπαϊκό και διεθνές του προφίλ (με ό,τι αυτό σημαίνει για τις εξαγωγικές βιομηχανίες, τον τουρισμό και τις επενδύσεις στο εσωτερικό), δεν μπορούσε να υπομείνει κι άλλες ταραχές -παρόλο που κατάφερε να τις διαχειριστεί με πυγμή-, όπως αυτές που έλαβαν χώρα την τριετία 2010-2012 από ένα υποκείμενο λίγο πολύ ταξικά προσδιορισμένο αλλά με ετερόκλητη κοινωνική-πολιτισμική προέλευση και πολιτική ιδεολογία.

Χρειαζόταν εξάλλου έναν ηγέτη που θα συνέχιζε και θα τελειοποιούσε ιδεολογικά και πρακτικά την αντιεξεγερτική εκστρατεία, η οποία ξεκίνησε μετά τον Δεκέμβρη του 2008, αυτό το συμβάν που αποτέλεσε εφιάλτη για τους Κυρίους, όχι τόσο για την υλική βία που εξαπολύθηκε όσο για την κοινωνική πόλωση και αστάθεια που επέφερε, τις δυνατότητες αμφισβήτησης, απειθαρχίας και λιποταξίας που απελευθέρωσε και τις φαντασιακές σημασίες και νοήματα που δημιούργησε. Για τους παραπάνω λόγους λοιπόν το Κόμμα της Τάξης ανέσυρε τον Σαμαρά, και, απ' ό,τι φαίνεται, του βγήκε (μέχρι τώρα τουλάχιστον). Στα δύο χρόνια που κυβερνά, η (βιοπολιτική) τάξη βασιλεύει και η καταστολή κυβερνά. Αυτό βέβαια δεν ακυρώνει τις όποιες κινηματικές δράσεις ούτε τις υπόγειες κοινωνικές διεργασίες που λαμβάνουν χώρα. Αλλά είναι ένας καλός δείκτης της συγκρότησης ενός συμπαγούς κοινωνικού πόλου που ταυτίζεται με τις ιδεολογικά ακροδεξιές πολιτικές, της -έστω και πρόσκαιρης- συναίνεσης που έχει εκμαιευθεί στο όνομα της σωτηρίας της Πατρίδας, της σιωπηρής ανοχής υπό το καθεστώς του ελξαπώθησης που επιβάλλει η αστυνομικο-στρατιωτική διακυβέρνηση, της επικράτησης της ματαιότητας ως προς την έξοδο στο δημόσιο χώρο με μαζικούς και συγκρουσιακούς όρους, της εσωτερίκευσης της ήττας.

Στο σκηνικό που διαμορφώθηκε τα δύο τελευταία χρόνια με μαέστρο την υπό Σαμαρά κυβέρνηση, κομβικός ήταν ο ρόλος της Χρυσής Αυγής, νόθου τέκνου της «Δεξιάς» (και του καθεστώτος ευρύτερα) με πολλαπλή λειτουργική αξία για τον Πατέρα. Έγινε πολιτικο-ιδεολογικός και κοινωνικο-πολιτισμικός ρυθμιστής (ό,τι δηλαδή δεν είχε πετύχει ο Καρατζαφέρης με το ΛΑ.Ο.Σ., που ωστόσο της άνοιξε το δρόμο), τόσο την περίοδο που δρούσε ανενόχλητη όσο και την περίοδο μετά τις συλλήψεις της ηγεσίας και βουλευτών της. Τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2012, ανάμεσα στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις, γράφαμε σχετικά:

«Η Χ.Α. είναι το πεδίο απο-ταύτισης με το Σύστημα, το πεδίο παραβίασης του Συστήματος, που το ίδιο παράγει σ' αυτή την κρίσιμη συγκυρία για να δώσει στους αγανακτισμένους και οργισμένους υποτελείς την ψευδαίσθηση της αντίστασης στις προσταγές του Κεφαλαίου και να μπορέσει να αναπαραχθεί αποτελεσματικά χωρίς τον κίνδυνο της ριζικής αμφισβήτησης».

«Ήδη διαφαίνεται η σύμπλευση απόψεων της Χ.Α. με τους υπόλοιπους (πλην ΣΥΡΙΖΑ) παίχτες του Συστήματος, πέρα από το ζήτημα της μετανάστευσης (“ανακατάληψη των πόλεων από τους λαθρομετανάστες”), και στο ζήτημα της -πάνω στα κουφάρια του εργατικού δικαίου και της λεηλατημένης φύσης- εθνικής οικονομίας και ανάπτυξης, και σε αυτό της επίθεσης στην υποτιθέμενη ιδεολογική ηγεμονία της αριστεράς μετά τη μεταπολίτευση».

«Πάνω και γύρω απ' αυτό το “κόμμα-κίνημα” (ή ό,τι άλλο με αυτά τα βασικά χαρακτηριστικά προκύψει στο μέλλον) θα γίνει απόπειρα να χτιστούν στο άμεσο και κυρίως στο απώτερο μέλλον οι κοινωνικές και κατ' επέκταση οι ιδεολογικοπολιτικές συμμαχίες, πάνω στην “πάταξη της εγκληματικότητας και της παράνομης μετανάστευσης”, πάνω στη διαχείριση του φόβου, της (αν)ασφάλειας, της απελπισίας, της καθαρ(ι)ότητας, της υγείας και της υγιεινής, της εθνικής και θρησκευτικής ταυτότητας, με κεντρικό άξονα περιστροφής την “επιστήμη της αστυνομίας” (μην μας διαφεύγει άλλωστε ότι οι μπάτσοι ως φυσικά πρόσωπα ψήφισαν μαζικά Χ.Α.) ή αλλιώς το σύμπλεγμα δημόσιας τάξης και ασφάλειας».

Και μετά τη δολοφονία Φύσσα και τις συλλήψεις που την ακολούθησαν (Σεπτέμβρης 2013):

«Ας δούμε τώρα πώς διαχειρίστηκε το πολιτικό σύστημα τη δολοφονία του Π. Φύσσα. Καταρχάς, η διαχείριση δεν ήταν ενιαία. Οι πολιτικοί παίχτες είναι πλέον πολλοί, και συχνά διαφωνούν μεταξύ τους. Επειδή όμως συμφωνούν στα μείζονα, οι φαινομενικά αντιθετικές πλευρές της διαχείρισης καταλήγουν να έχουν μια συμπληρωματικότητα. Είτε έτσι είτε αλλιώς, όλες αποτελούν εν τέλει μέρος μιας διακυβέρνησης με κύριους σκοπούς την ενίσχυση του διαμεσολαβητικού ρόλου του Κράτους και την αντίστοιχη αφαίρεση δύναμης από τους υποτελείς, την ανανέωση της πίστης στους θεσμούς (συμπεριλαμβανομένων των κομμάτων και των μίντια, τα οποία συντονίζονται με το κοινό περί δικαίου αίσθημα για να επανακτήσουν το κύρος τους στις συνειδήσεις των υποτελών), την ιδεολογικοποίηση και ως εκ τούτου την απονεύρωση της τρέχουσας κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας, τον εγκλεισμό των υποτελών στο μαντρί της νομιμοφροσύνης ή της νόμιμης αντίστασης, την εκτροπή του κοινωνικού πολέμου σε κατευθύνσεις που διαιρούν τους υποτελείς και γίνονται εύκολα αντικείμενο διαχείρισης».

«Η σύλληψη της ηγεσίας και των βουλευτών της Χ.Α. για σύσταση εγκληματικής οργάνωσης αλλάζει εν μέρει, και ως προς δευτερεύουσες μόνο όψεις, το σκηνικό που περιγράψαμε. Εκεί που μιλούσαμε για απλή παραγωγή θεάματος προς κατανάλωση από τους υποτελείς, τώρα μπορούμε να μιλήσουμε για θεαματική βόμβα, για δημιουργία εντυπώσεων στο μέγιστο δυνατό βαθμό, για μια ευφυέστατη τακτική κίνηση που κάνει τους αντιπάλους του καθεστώτος να φαίνονται αναξιόπιστοι και γελοίοι: το Κράτος είναι εδώ για να επιβάλλει τον Νόμο και την Τάξη, βροντοφωνάζουν· οι θεσμοί της Δημοκρατίας (και ιδίως οι τόσο λαιδωρημένες δικαιοσύνη και αστυνομία) λειτουργούν· βουλώστε το όλοι εσείς που τολμήσατε να αμφισβητήσετε την ουδετερότητα του Κράτους. Εκεί δε που μιλούσαμε για “τράβηγμα του αυτιού” της Χ.Α., τώρα μπορούμε να μιλήσουμε για έναν αυστηρό παραδειγματισμό από το καθεστώς, που ίσως επιταχύνει τη διαδικασία συγκρότησης

μιας πιο “σοβαρής Χ.Α”.

«Απ' ότι φάνηκε από την ετοιμότητα στην οποία βρίσκονταν και την ταχύτητα με την οποία κινήθηκαν όλοι οι μηχανισμοί (αστυνομία, δικαιοσύνη, ΕΥΠ, ΜΜΕ, πολιτικό προσωπικό) μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα, μάλλον περίμεναν εδώ και καιρό την κατάλληλη ευκαιρία για να βάλουν μπροστά το υπερθέαμα “καθαρά χέρια”. Τι σημαίνει αυτό; Με δυο λόγια: το καπιταλιστικό κράτος μόνιμης έκτακτης ανάγκης, το πλέγμα εξουσίας του κεφαλαίου (νόμιμου και παράνομου) και των κρατικών μηχανισμών είναι νόμιμο, αδιάφθορο, ηθικό, δημοκρατικό και αντιφασιστικό· εγκληματίες, μαφιόζοι και φασίστες είναι οι χρυσαυγίτες».

«Όσο λοιπόν βαθιάει η κρίση, όσο εφαρμόζονται ωμά και κυνικά οι πολιτικές λεηλασίας και αρπαγής από τους εγκληματίες με τα λευκά κολάρα, όσο δουλεύουν ασταμάτητα οι μηχανισμοί ηθικής και διανοητικής εξαχρείωσης, τόσο το καθεστώς θα εφευρίσκει μεθόδους και τεχνικές ανανέωσης της πίστης των υποτελών, επανανομιμοποίησης στις συνειδήσεις τους, ανάκτησης του κύρους και της χρησιμότητας - αναγκαιότητάς του, προσεταιρισμού μέσω αποπλάνησης, εκφοβισμού ή εκφασισμού».

«Το καθεστώς θα προσπαθεί βήμα - βήμα, αφορμή την αφορμή, να μας κάνει να αγαπήσουμε τους μηχανισμούς του, και ειδικά τον σκληρό πυρήνα του Κράτους, την αστυνομία και τη δικαιοσύνη. Θέλει να μας κάνει να παρακαλάμε για περισσότερη και καλύτερη αστυνόμευση, για ενίσχυση του ρόλου και της εξουσίας των εισαγγελέων και των δικαστών, για μεγαλύτερη προστασία από τον πατέρα-αφέντη. Μετά τον “πόλεμο κατά της τρομοκρατίας”, τον “πόλεμο κατά των κουκουλοφόρων”, τον “πόλεμο κατά του εγκλήματος” και τον “πόλεμο κατά της παράνομης μετανάστευσης”, έφτασε και ο καιρός του “πολέμου κατά του νεοναζισμού”, και έπεται και συνέχεια. Έτσι χτίζονται τα ολοκληρωτικά καθεστώτα».

«Εδώ και δύο χρόνια περίπου, το Κράτος Έκτακτης Ανάγκης υφαίνει στρατηγικά ένα διπλό δεσμό με τους δύο κρισιμότερους στη συγκυρία -γιατί και οι δύο είναι υποδοχείς των αρνητικών πολιτικών συναισθημάτων των υποτελών: της αγανάκτησης, της οργής, της απογοήτευσης, της απαξίωσης του πολιτικού συστήματος- πολιτικούς παίχτες, τη Χ.Α. και τον ΣΥΡΙΖΑ. Αιχμή αυτής της στρατηγικής είναι το εξής: και “θεωρία των δύο άκρων” από τους “ακροδεξιούς” της κυβέρνησης και υιοθέτηση της πρότασης των “φιλελεύθερων” ως προς την αντιμετώπιση της Χ.Α. Οι δύο σύμβουλοί του είναι διόλου τυχαία πρώην αριστεροί: ο Χ. Λαζαρίδης και ο Ν. Αλιβιζάτος, συνταγματολόγος. Ο πρώτος κλείνει το μάτι στον ακροδεξιό εξτρεμισμό, ο δεύτερος στην πολιτικά φιλελεύθερη και κρατικιστική αριστερά. Το Κράτος

ενσωματώνει τους ιδεολογικά αντιδιαμετρικούς πολιτικούς παίχτες και τους διαχειρίζεται με γνώμονα τη δική του ισχυροποίηση».

«Το Κράτος (οι μηχανισμοί και τα think tanks του) [...] προφανώς προκρίνει μια άλλου τύπου διακυβέρνηση, αλλά αν οι ψηφοφόροι στη “γιορτή της Δημοκρατίας” ψηφίσουν ΣΥΡΙΖΑ, δεν θα κατεβάσει τα τανκς στους δρόμους· κάτι τέτοιο θα ήταν εξόχως αντιπαραγωγικό και ταυτόχρονα θα έπληττε ανεπανόρθωτα το κύρος του στις συνειδήσεις των υποτελών. Πρέπει λοιπόν να είναι ήδη έτοιμο για ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Γι’αυτό και η στρατηγική του, που ίσως έχει ξενίσει πολλούς, είναι άλλοτε να εγκυβρίζει και να λαιμοκοπεί τον ΣΥΡΙΖΑ και άλλοτε να τον προσεταιρίζεται, μια να τον εξαιρεί από το “συνταγματικό τόξο” και μια να τον εντάσσει σ’ αυτό. Η στάση του απέναντι στη Χ.Α. είναι ανάμεσα στα άλλα μια τέτοια κίνηση προσεταιρισμού του ΣΥΡΙΖΑ -ουσιαστικά τού “έκανε το χατήρι”-, αφού αυτός είχε λυσοσάξει με τη δίωξη της Χ.Α. ως εγκληματικής οργάνωσης. Για να το θέσουμε αλλιώς: ενώ αδειάζει τον ΣΥΡΙΖΑ ως πολιτικό περιεχόμενο (γιατί ο αντιναζισμός βρισκόταν σε περίοπτη θέση στην αντζέντα του), ταυτόχρονα τον εναγκαλίζεται ως κόμμα του Κράτους, ως κοινοβουλευτική μορφή, ως ισότιμο συνομιλητή στην κεντρική πολιτική σκηνή (μακριά δηλαδή από τα κινήματα) και, γιατί όχι, ως μελλοντικό εναλλακτικό διαχειριστή της κρίσης· ενώ του κλείνει το στόμα (γιατί δεν μπορεί πια να ισχυρίζεται ότι η αστυνομία και η δικαιοσύνη δεν κάνουν καλά τη δουλειά τους στο ζήτημα της Χ.Α.), ταυτόχρονα τον ανατιμά στα μάτια της κοινωνίας (γιατί τα Μ.Μ.Ε. μας υποδεικνύουν ότι ήταν αυτός -και προσοχή: μόνο αυτός· το διάχυτο, πολύμορφο, από τα κάτω αντιφασιστικό κίνημα δεν έχει καμία θέση εδώ- που “τόσο καιρό τα έλεγε”»).

Εάν η παραπάνω ανάλυση δεν λαθεύει στα βασικά της σημεία, η Χρυσή Αυγή (στην αρχή ως «αντισυστημικό» κόμμα με «καθαρά χέρια» που εναντιώνεται στα «λαμόγια», στη συνέχεια ως πολιορκητικός κριός που μετατοπίζει τα όρια του διανοητού και επιτρεπτού αλλά και ως «άκρο» που κάνει απαραίτητο το «μπετονάρισμα» του «Κέντρου», και τέλος ως εν δυνάμει «σοβαρή Χ.Α.») ήταν και συνεχίζει να είναι το όχημα γύρω από το οποίο περιστρέφεται η επιχείρηση μιας στιβαρής, εκφοβιστικής και θελκτικής, πολεμικής ανασυγκρότησης του «Έθνους» και των λοιπών ιδεολογικών αφαιρέσεων - φαντασμάτων (όπως ο Θεός, η Πατρίδα, η Δικαιοσύνη, η Ηθική, η Νομιμότητα, η Δημοκρατία, η Τάξη, η Ασφάλεια, η Υγεία κ.α.) στην Ελλάδα της καπιταλιστικής επιτάχυνσης, τόσο χρήσιμων για την εποχή του δόγματος του σοκ και της χωρίς πολλούς κλυδωνισμούς μετάβασης· κι αυτή την επιχείρηση της ανασυγκρότησης της Ιδεολογίας με πολεμικούς όρους, άρα υλικά, συμβολικά και εδαφικά αποτυπώσιμους, μόνο μια κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Σαμαρά θα μπορούσε να τη φέρει σε πέρας.

Ο δε ΣΥΡΙΖΑ, που προς το παρόν προσπαθεί να συσπειρώσει τους υποτελείς γύρω από μια ακίνδυνη για την ουσία του καθεστώτος αντιπολίτευση εντός του κοινοβουλίου, όποτε και αν «έρθει στα πράγματα» (ίσως με παρέακι τον Γ. Παπανδρέου τον Β', ο οποίος προετοιμάζει την ολική επαναφορά του), θα αναγκαστεί να διαχειριστεί μια «ανθρωπιστική κρίση» και, όπως έχουμε ξαναπεί, «θα χρησιμοποιήσει το κράτος ως μοχλό μερικής και προσωρινής αναδιανομής και θα ενσωματώσει τα παραγωγικά κοινά (commons) [...], [αλλά] δεν θα καταφέρει να δώσει μακροπρόθεσμες λύσεις στο πρόβλημα της ανεργίας και η διακυβέρνησή του θα είναι σύντομη».

λαμπε ρατ
αθήνα, απρίλιος 2014